

Kopja Informali ta' Sentenza



MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta ta' l-20 ta' Frar, 2003

Citazzjoni Numru. 187/2001/1

Joseph PAĊE

VS

MAKAW LIMITED

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fil-5 ta' Frar, 2001, li bih l-attur ippremetta:

Illi permezz is-soċjeta' konvenuta otteniet sentenza a favur tagħha fis-7 ta' Novembru 2000 fil-kawża fl-ismijiet "Makaw Limited kontra Joseph Pace" ċitazzjoni numru 1576/00 JRM;

Illi din il-kawża ġiet deċiża ad insaputa tal-attur billi lanqas biss ġie notifikat biċ-ċitazzjoni;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi mhux assolutament minnu illi hwa qatt irrifjuta milli jaċċetta n-notifika taċ-ċitazzjoni fuq indikata u jinsisti illi l-uffiċjal tal-Qorti qatt ma mar fuqu sabiex jinnotifikah b'dik iċ-ċitazzjoni u għalhekk ir-riferta minnu magħmula hija nulla;

Illi a tenur tal-artikolu 811(b) teżisti raġuni valida sabiex tingħata ritrattazzjoni tal-kawża fuq indikata;

Għalhekk l-attur talab lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex:

1. Tiddikjara illi s-sentenza mogħtija minn din l-Onorabbli Qorti fis-7 ta' Novembru 2000 fiċ-ċitazzjoni 1576/00 JRM fl-ismijiet Makaw Limited kontra Joseph Pace hija nulla stante illi l-konvenut ma kienx ġie notifikat; u

2. Tordna illi l-kawża tiġi trattata mill-ġdid;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li huwa minn issa ngunt għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-attur;

Rat in-Nota mressqa fit-8 ta' Marzu, 2001, li biha l-kumpannija mħarrka eċċepiet:

1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu respinti bl-ispejjeż kontra l-istess attur, billi li l-attur, Joseph Pace, kien ġie notifikat bl-atti tal-kawża fl-ismijiet Makaw Limited vs Joseph Pace (Ċit. Nru. 1576/00 JRM) korretttement u skond il-liġi u dana kif sejjer jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

2. Salvi eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-kumpannija mħarrka, flimkien mad-dokument magħha mehmuż;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-verbal tas-smiġħ tat-13 ta' Novembru, 2001, li bih ġie miftiehem li l-atti tal-kawża numru 1576/00 fl-ismijiet "*Makaw Limited kontra Joseph Paċe*" maqtugħa minn din il-Qorti fis-7 ta' Novembru, 2000, jinthemžu mal-atti ta' din il-kawża;

Semgħet ix-xhieda tal-attur;

Semgħet lill-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degrieti tagħha tal-24 t'Ottubru, 2002, u tas-6 ta' Frar, 2003, li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi b'din l-azzjoni, l-attur qiegħed jitlob li kawża li kienet infetħet kontri mill-kumpannija mħarrka u li nqatgħet fis-7 ta' Novembru, 2000, terġa' tinstama' minħabba li hu ma kienx ġie notifikat bl-atti ta' dik il-kawża l-oħra;

Illi min-naħa tagħha, l-kumpannija mħarrka tgħid li t-talba m'għandhiex tintlaqa' għaliex l-attur kien irrifjuta n-notifika u għalhekk jitqies fil-liġi li kien notifikat kif imiss;

Illi l-proċedura tar-ritrattazzjoni għandha żewġ għanijiet: fl-ewwel post, dik li tħassar għal kollox u mhux biss parzjalment¹ sentenza li tkun saret ġudikat bejn il-partijiet u dan għal xi waħda mir-raġunijiet speċifiċi u tassattivi msemmija mil-liġi²; u, fit-tieni post, dik li terġa' tinstama' l-kawża li s-sentenza tagħha tkun tħassret u li tingħata sentenza oħra mill-ġdid. Qabel ma l-Qorti tkun soddisfatta li sabet raġuni tajba biex tħassar is-sentenza ewlenija, m'għandhiex, bħala regola, tidhol biex tqis il-mertu tal-kwestjoni maqtugħa bis-sentenza li tagħha jintalab it-tħassir³;

¹ App. Ċiv. 5.6.1985 fil-kawża fl-ismijiet *Kontrollur tad-Dwana vs Michael Żammit et*

² App. Ċiv. 7.12.1936 fil-kawża fl-ismijiet *Wismayer vs Wismayer et* (Kollez. Vol: XXIX.i.795)

³ Kumm. 16.12.1915 fil-kawża fl-ismijiet *Harrison noe vs Jammit noe* (Kollez. Vol: XXII.iii.235)

Illi billi s-sentenza li dwarha infetħet din il-proċedura kienet mogħtija minn din il-Qorti bħala qorti tal-ewwel grad, l-azzjoni tal-attur tinbena fuq l-artikolu 812 tal-Kap 12, kif japplika miegħu l-artikolu 811(b). Skond il-liġi, din l-azzjoni trid issir fi żmien tliet (3) xhur minn dak inhar li l-attur isir jaf bis-sentenza li tkun ingħatat kontrih fil-proċeduri l-oħrajn fejn kien imħarrek⁴;

Illi l-attur rittrattand jgħid li, kontra dak li jinsab muri fir-riferta li saret mal-*folder* dwar in-notifika tal-att taċ-ċitazzjoni tal-kawża l-oħra⁵, ħadd qatt ma għablu xi att għudizzjarju fil-post imsemmi f'dik ir-riferta dwar dik il-kawża. Iżid jgħid li inqas u inqas irrifjuta xi notifika bħal dik. Minbarra dan, hu jgħid li l-post li fih saret in-notifika ma kienx id-dar fejn jgħix. Żied jgħid⁶ li hu sar qasar jaf l-ewwel darba bis-sentenza mogħtija kontrih tas-7 ta' Novembru, 2000, b'kumbinazzjoni meta darba nzerta kien fil-bini tal-Qorti;

Illi, l-attur fisser li d-dar fejn jgħix tinsab fi Triq Ġużi Fava f'tas-Sliema, u li fil-post imsemmi ta' Misraħ Sant'Anna, Sliema, kważi ma jkun qatt. Dak huwa indirizz fejn kumpannija tiegħu tmexxi stabiliment tal-ikel;

Illi għalhekk, il-kwestjoni li l-Qorti trid tqis hija jekk dak li qiegħed jgħid l-attur, u jiġifieri li hu qatt ma ntalab jilqa' atti tal-kawża u lanqas qatt ċaħad li jaċċetta atti li kien notifikat bihom, huwiex ippruvat biżżejjed biex imieri dak imsemmi fir-riferta;

Illi, b'żieda ma' dak li ngħad iżjed 'il fuq dwar in-natura eċċezzjonali tal-proċedura tar-ritrattazzjoni, irid jingħad ukoll li l-prova tar-raġuni li għaliha parti titlob li kawża tiġi mismugħa mill-ġdid trid issir minn dik l-istess parti u trid issir b'mod li jwassal lill-Qorti li tqis li t-talba hija mistħoqqa⁷. Il-parti ritrattata m'għandha għalfajn tipprova xejn, speċjalment meta r-raġuni li ssejjes it-talba għas-

⁴ Art 818(1)(b) tal-kap 12

⁵ Paġ. 12, *tergo* tal-atti tal-Kawża 1576/00JRM

⁶ Xhieda tal-attur 13.11.2001 f'paġ. 19 tal-proċess

⁷ Ara, per eżempju, Kumm. 27.4.1992 fil-kawża fl-ismijiet *Aquilina vs Ċiantar noe* (Kollez. Vol: LXXVI.iv.666)

smiġh mill-ġdid ma titnissilx minn għamil tal-parti ritrattata, bħal f'dan il-każ. Jidher li l-attur kien għaraf il-ħtieġa li jressaq l-aħjar prova, u kien semma li ried itella' lill-uffiċjal tal-Qorti li kien responsabbli għar-riferta in kwestjoni. Għal raġunijiet li jafhom l-attur, dan baqa' m'għamlux u lanqas wera l-iċken intenzjoni li għamel xi tentativ kredibbli biex iħarrek lill-imsemmi uffiċjal;

Illi, fid-determinazzjoni tal-kwestjoni mqanqla mill-attur, il-Qorti qiegħda żżomm quddiem għajnejha wkoll li l-kawżali mressqa minnu tagħmel sejha għall-applikazzjoni tal-prinċipju ewlieni tal-ħaqq naturali dwar is-smiġh xieraq. L-attur jgħid li kien minħabba li ma saritx notifika lill-atti tal-kawża li huwa naqas milli jidher fl-ewwel proċedura u li wasslet biex bis-sentenza li ngħatat kien kundannat iħallas lill-kumpannija attriċi f'dik il-kawża l-ammont hemm imsemmi;

Illi l-Qorti tifhem li l-proċedura mfissra fl-artikolu 187 tal-Kodiċi tal-Proċedura għandha tiġi segwita b'reqqa u n-nuqqas ta' ħarsien tagħha jgħib konsegwenzi radikali għas-siwi ta' kulma jkun sar bi ksur tagħha;

Illi, madankollu, fil-fatt ix-xilja tal-attur hija iżjed minn waħda dwar nuqqas ta' twettiq proċedurali: fil-fatt hija xilja li dak li juru l-atti tal-kawża li tagħha qiegħed issa jitlob is-smiġh mill-ġdid m'huwix minnu. Dan ifisser li l-prova li jmissha tingieb biex ixxejjen dak li jidher bħala fatt f'att ġudizzjarju għandha tkun prova qawwija u mhux sempliċi konġettura jew suppożizzjoni li tixfiet dubju. Il-gravita' tal-implikazzjoni ta' dak li qiegħed jallega l-attur kienet, x'aktarx, tinħtieġ it-teħid minnu ta' proċedura speċifika maħsuba biex issir dikjarazzjoni li r-riferta hija falza. Dan jingħad għaliex sakemm riferta ta' uffiċjal tal-Qorti ma tidhirx b'mod ċar li hija milquta b'xi żball, għandha titqies li hija xhieda ta' dak li tgħid u li din il-preżunzjoni hija *juris et de jure*;

Illi l-Qorti ħasbet fit-tul dwar il-ftit fatti li joħroġu mill-atti f'dan il-każ. Minbarra ċ-ċaħda kategorika tal-attur li huwa qatt kien notifikat, il-bqija tax-xhieda tiegħu tikkonsisti f'argumenti dwar kemm kien improbabbli li dak imsemmi

Kopja Informali ta' Sentenza

fir-riferta ma kienx minnu. Għalhekk, fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet li l-Qorti għadha kemm għamlet dwar il-valur probatorju tar-riferta, hija ssib li l-attur ma seħħlux jipprova fil-grad meħtieġ dak li allega biex iġib fis-seħħ it-tħassir tal-imsemmija riferta;

Illi, kif sewwa issottometta l-abbli difensur tal-kumpannija mħarrka, jekk riferta tgħid li l-persuna li kellha tkun notifikata b'att ġudizzjarju irrifjutat li tilqa' l-imsemmi att, allura l-liġi tqis li dik il-persuna kienet notifikata kif għandu jkun⁸. Minbarra dan, ir-rifjut konxju u personali, jgħib l-effett ta' notifika siewja, jekk mhux ukoll għal rinunzja għan-notifika min-naħa tal-parti li lilha kellu jiġi notifikat l-imsemmi att⁹ ;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tiċhad l-ewwel talba attriċi għat-tħassir tas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti fis-7 ta' Novembru, 2000, fil-kawża numru 1576/00JRM fl-ismijiet "*Makaw Limited vs Joseph Paċe*" fuq il-bażi li l-attur rittrattand ma kienx notifikat kif imiss fl-atti ta' dik il-kawża, billi l-attur ma ppruvax kif imiss dak minnu allegat; u

B'hekk **tiċhad ukoll it-tieni talba attriċi** għas-smiġħ mill-ġdid tal-imsemmija kawża;

L-ispejjeż ta' din id-deċiżjoni jiġihallu mill-attur.

-----TMIEM-----

⁸ Ara t-tieni proviso tal-art. 187(1) tal-Kap 12

⁹ Ara App. Ċiv. 30.5.1997 fil-kawża fl-ismijiet *Hugh P. Zammit noe et vs Anġlu Bonavia*